



**Рівненський державний
гуманітарний університет**



**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 17



Рівне - 2023

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Вип. 17. Рівне: РДГУ, 2023. 106 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Ставицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 6 від 22 червня 2023 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

аутокомпетентність (адекватне уявлення про свої соціально-професійні характеристики і володіння технологіями подолання професійних деструкцій); екстремальна професійна компетентність (здатність діяти в умовах, що раптово ускладнилися).

3. *Професійно важливі якості* – це психологічні якості особистості, що визначають продуктивність (продуктивність, якість, результативність і ін.) діяльності. Вони багатифункціональні і разом з тим кожна професія має свій ансамбль цих якостей.

4. *Професійно значимі психофізіологічні властивості* (екстраверсія, реактивність, нейротизм та ін.). Розвиток цих властивостей відбувається вже в ході освоєння діяльності. У процесі професіоналізації одні психофізіологічні властивості визначають розвиток професійно важливих якостей, інші, професіоналізуючись, здобувають самостійне значення.

Таким чином, в контексті вивчення структури і змісту професійного становлення майбутнього фахівця актуальним є виокремлення його основних психологічних аспектів: спрямованості особистості як системи її домінуючих потреб, мотивів, відносин, ціннісних орієнтацій та настанов; професійної компетентності особистості як сукупності її професійних знань, умінь, а також способів виконання професійної діяльності; професійно важливих якостей як психологічних якостей особистості, що визначають продуктивність, якість і результативність її діяльності; професійно значимих психофізіологічних властивостей особистості (нейротизму, екстраверсії, реактивності та ін.).

Список використаних джерел

1. Зеер Э.Ф. Психология профессий. М., 2005. 336 с.
2. Кокун О.М. Психология професійного становлення сучасного фахівця. Монографія. К., 2012. 200 с.

КЛІЄНТ-ЦЕНТРОВАНА ПСИХОТЕРАПІЯ К. РОДЖЕРСА У РОБОТІ З ЛЮДЬМИ З ВІДХИЛЕННЯМ У ПСИХІЧНОМУ РОЗВИТКУ

Гаврилюк Олена, здобувач ОС «бакалавр», 4 курс, РДГУ

Керівник: Хунавцева Н. О., доктор психологічних наук, професор

Психологічний тиск інформаційного поля на сучасну людину продовжує збільшуватися з кожним днем. Уникнення повсякденних проблем та нагальних питань не гарантує зниження напруження в психоемоційній сфері та гостроти когнітивних дисфункцій. Неврози, психічні розлади переслідують людей незалежно від їхнього соціального статусу, морального

та етичного рівня, сімейного стану та релігійних поглядів. І навпаки — негативні зміни, що виникають у повсякденній психологічній діяльності, несуть руйнівний вплив на економічний, соціальний та духовний стан усіх без винятку людей, які його зазнали [4]. Дієвою у вирішенні психічних проблем XXI століття є клієнт-центрована психотерапія К. Роджерса, яка повністю зорієнтована на клієнта, де його розглядають, як ключову фігуру у створенні психотерапевтичних змін. На думку К. Роджерса, людиною, яка краще розуміє і змінює клієнта, є сам клієнт. Тобто клієнт-центрована психотерапія допоможе навчитися самостійно долати виклики нашого сьогодення.

Мета публікації – проаналізувати особливості клієнт-центрованої психотерапії К. Роджерса у роботі з людьми з відхиленням у психічному розвитку.

У різних суспільствах існують різні поняття норми, а, відповідно, і різні ставлення до тих людей, які виділяються з цієї норми. Норма – це деяке ідеальне утворення, умовне позначення об'єктивної реальності або деякий середньостатистичний показник, що характеризує реальну дійсність, але в ній здебільшого не існує. Кожна норма має свої показники та характеристики. Все те, що не відповідає показникам називається відхиленням від норми [5].

Психічні відхилення – це відхилення, пов'язані з розумовим розвитком людини чи недоліками її психіки. До цього типу відхилень відносяться: затримка психічного розвитку; розумова відсталість (олігофренія); порушення мови (від заїкання, порушення вимови до порушення письма і читання); незрілість; порушення емоційно-вольової сфери; порушення поведінки, особистості, сексуальності, харчування, сну, опірності стресовим ситуаціям [4].

Ефективним у роботі з людьми, які мають відхилення у психічному розвитку є застосування клієнт-центрованої терапії К. Роджерса. Метод Карла Роджерса базується на тому, що ставлення клієнта до самого себе, до своєї особи зазнає значних змін позитивного спрямування під час проходження психотерапевтичного курсу. У цьому аспекті дуже важлива здатність прийняття себе, позбавлення почуття провини, що дозволяє пацієнтові поєднати ідеальну і реальну проєкцію особистості у своїй свідомості і домогтися особистісної цілісності [3]. Базовими принципами під час роботи психотерапевта з людьми з відхиленнями у психічному розвитку є ініціатива клієнта, яка є основою лікування, ефективність якого тим більша, чим менша участь у ньому психотерапевта. У фокусі самостійного дослідження є психічний стан, який актуальний тут і зараз, а не досвід пацієнта. Лікування робить акценти не на інтелектуальних, а на емоційних аспектах проблем, що обговорюються, тим самим спонукаючи до щирості і

відвертості під час сеансів [1]. Чільну роль у результативності методу закріплено за фундаментальними інструментами, які отримали назву «Тріада Роджерса»: конгруентність, емпатія та позитивне ставлення до клієнта. Вони являють собою особистісні установки самого психотерапевта, які є необхідними і достатніми умовами зміни клієнта [2]. Результатом психотерапевтичного впливу Роджерс розглядав зміну клієнта, яку описує так: підвищується відкритість до досвіду; поглиблюються переживання; підвищується довіра до власних проявів, до самого себе; формується внутрішній локус оцінки; підсилюється готовність вийти у “процес життя”; поглиблюється знання про себе в процесі переживання. Результатом ефективної психотерапії є повноцінно функціонуюча особистість [1]. Тобто, психотерапевт, використовуючи весь арсенал методів, технік та засобів, а також володіючи потрібними особистісними рисами, які необхідні для змін клієнта, підводить клієнта до такого результату, який може свідчити про повне видужання і повноцінне функціонування. Під повноцінним функціонуванням К. Роджерс розуміє: щирість переживань, відкритість до відчуттів власного страху, боязні і болю, краща пристосованість до переживань власного організму; проживання у теперішньому часі; віра у власні внутрішні спонукання та інтуїтивна оцінка, а також постійно зростаюча впевненість у власних можливостях приймати рішення. Клієнт переконується у тому, що здатен самостійно вирішувати свої питання та загалом керувати своїм життям [3].

Отож, клієнт-центрована психотерапія К. Роджерса є ефективною у роботі з людьми з відхиленнями у психічному розвитку. Вся увага у процесі психотерапії належить клієнту, психотерапевт створює для змін необхідні умови. Лише клієнт є реальним діючим фактором зміни своєї особистості. Так, клієнт після проходження психотерапії бере відповідальність за власне життя повністю на себе, загалом, повноцінно функціонує у сьогоденні, яке несе йому постійно нові виклики та випробування для психіки.

Список використаних джерел

1. Кан М. Между психотерапевтом и клиентом: новые взаимоотношения / Кан М. ; под общ. ред. В. В. Зеленского, М. В. Ромашкевича. – СПб. : Б.С.К., 1997. – 143 с.
2. Роджерс К. Искусство консультирования и терапии / Роджерс К. – М. : ЭКСМО, 2002. – 966 с.
3. Роджерс К. Клиент-центрированная терапия / Роджерс К. ; пер. С 286 англ. – Москва : Рефл-бук ; Киев : Ваклер, 1997. – 317 с.
4. URL: <https://anelimclinic.com/psihicheskie-rasstroystva/>
5. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/sociology/29995/>

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Індивідуальна та групова робота з дітьми-переселенцями.....	4
Артемова О. Компетенції фахівців для надання допомоги вимушено переселеним особам, сім'ям з дітьми.....	9
Бабак К. Особливості соціальної адаптації дитини до шкільного навчання..	11
Демчук О. Сутність автентичності у психологічному просторі	13
Павелків В. Вплив соціальних мереж на формування нових молодіжних субкультур	15
Павелків В., Оборська А. Використання методів арт терапії у процесі реабілітації девіантної поведінки поранених військовослужбовців	18
Павелків В., Приступлюк С. Психокорекція агресивної поведінки підлітків засобами арт-терапії.....	20
Романюк В. Психічна травма особистості: психофізіологічні та клінічні аспекти	22
Рудюк О. Особливості професійної підготовки майбутніх психологів	25
Басалига Т. Метод десенсибілізації (EMDR) як засіб подолання посттравматичного стресового розладу (ПТСР) у учасників збройних конфліктів	27
Борак О. Життестійкість у системі професійно важливих якостей майбутніх психологів.....	30
Войціховська Я. Психологічні аспекти професійного становлення майбутнього фахівця.....	32
Гаврилюк О. Клієнт-центрована психотерапія К. Роджерса у роботі з людьми з відхиленням у психічному розвитку	34
Гаврилюк О. Особливості самоставлення як чинник ефективності комунікації у юнацькому віці	37
Ганцева М. Психологічні прояви тривожності у студентської молоді під час воєнних дій.....	39
Горбатюк О. Особливості профілактики девіантної поведінки у підлітковому віці	41
Гуцало А. Психологічна допомога вимушено переселеним особам, сім'ям з дітьми.....	43
Даєр І. Психологічні основи розвитку резильєнтності молоді в умовах закладу вищої освіти.....	45
Дивульська К. Особливості роботи психолога у школі в умовах воєнного стану	47
Єфімова М. Психологічна допомога постраждалим дітям внаслідок військового конфлікту в Україні	50
Загородський Д. Психологічні чинники прояву любові у подружніх парах ..	53

Зінчук І. Особливості роботи психолога з дітьми з особливими потребами старшого дошкільного віку.....	55
Ковалець А. Дослідження психосоціальної стійкості до стресу у здобувачів вищої освіти.....	57
Конончук А. Сім'я як чинник становлення самооцінки особистості.....	60
Котляр О. Аналіз самотності як соціально-психологічного явища	62
Котляр О. Психологічні особливості переживання самотності в юнацькому віці	64
Лашта А. Асертивна поведінка як адаптивна копінг-стратегія в юнацькому віці	68
Лісняк Б. Вплив засобів масової комунікації на рівень тривожності в умовах воєнного часу	69
Максимюк В. Соціально-психологічні чинники життестійкості онкологічно хворих осіб.....	72
Михайлова А. Психологічний супровід обдарованих дітей в закладах освіти.....	74
Мартюченко К. Фасилітація як феномен у вітчизняній психологічній науці	77
Мовчко О. Копінг-стратегії як інструмент подолання наслідків стресу	80
Панова О. Проблеми психологічного вивчення вітчизняної сфери трудової зайнятості.....	81
Парфенчук О. Соціально-психологічна профілактика конфліктної взаємодії старших підлітків	84
Парчук Т. Психологічна готовність молоді до сімейного життя	86
Семенюк В. Психологічний супровід дітей раннього віку із загальною затримкою мовленнєвого розвитку	88
Ткач У.-М. Соціально-психологічні особливості особистості підлітків з девіантною поведінкою	90
Ткачук О. Психолого-педагогічна технологія як ефективний метод зниження підвищеної сугестивності у підлітковому віці	92
Томко М. Діагностика та корекція емоційних порушень у дітей старшого шкільного віку.....	94
Циценя Д. Методи діагностики соціального інтелекту майбутніх психологів	96
Шевчук А. Подолання підвищеної тривожності підлітків методами когнітивно-поведінкової терапії.....	98
Шепель Т. Залежність ступеню емоційного вигорання лікарів від особистісних змінних (на прикладі локусу контролю та професійної мотивації).....	102
Зміст	105

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 17

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,4.